

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/74/2024
Identifikačné číslo spisu:	3123212418
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3123212418.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti MOBIKO Slovakia, s.r.o., Nimnica, Nimnica 12, IČO: 36 016 705, zastúpenej spoločnosťou JUDr. Róbert Fatura, advokát, s.r.o., Považská Bystrica, Centrum 18/23, IČO: 46 528 644, proti žalovanej obchodnej spoločnosti KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, o zaplatenie sumy 1 593,11 eur s príslušenstvom, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu j e Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Žalobou doručenou Okresnému súdu Trenčín sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej náhrady škody v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZP“) titulom nezaplatenia poistného plnenia riadne a včas.

2. Okresný súd Trenčín dňa 19. januára 2024 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III dôvodiac tým, že predmetom žaloby je nárok na plnenie z poistnej zmluvy uzatvorenej medzi dvomi právnickými osobami (podnikateľmi), preto sa nemôže jednať o spor spotrebiteľský, ale o spor obchodnoprávny, na rozhodovanie ktorého je kauzálna príslušnosť Mestský súd Bratislava III.

3. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že vzhľadom na absenciu obchodného záväzkového vzťahu medzi stranami sporu, spor medzi žalobkyňou a žalovanou predstavuje občianskoprávny spor, na prejednanie ktorého nie je kauzálna príslušnosť Mestský súd Bratislava III. Uviedol, že predmetný spor, v ktorom je uplatnený nárok na náhradu škody zo systému povinného zmluvného poistenia nespadá pod žiadny z prípadov, ktorý zakladá kauzálnu príslušnosť súdu. Okresný súd Trenčín sa podľa Mestského súdu Bratislava III mylne domnieva, že strany sporu medzi sebou uzatvorili poistnú zmluvu. V predmetnom spore sa žalobkyňa domáha voči žalovanej ako poisťovateľovi

škodcu nároku na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Mestský súd Bratislava III konštatoval, že charakter vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou je priamo určený vzťahom medzi škodcom a poškodeným, ktorý je vždy vzťahom občianskoprávnym /§ 427 a nasl. zákona č 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“)/. Preto aj v predmetnom spore, kde sa domáha poškodená voči poisťovateľovi škodcu nároku na náhradu škody, jedná sa o nárok občianskoprávny a nie nárok obchodnoprávny. Mestský súd Bratislava III doplnil, že medzi poškodeným (prípadne jeho právnym nástupcom) a poisťovateľom škodcu aj v prípade priameho nároku poškodeného na náhradu škody podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP sa nejedná o vzťah zodpovednosti za škodu, keďže zodpovednostný vzťah vzniká len medzi poškodeným a tým, kto mu škodu spôsobil. V danej súvislosti súd poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2022, sp. zn. 4Obdo/2/2021, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2022 pod R 37/2022. Uzavrel, že v predmetnom spore sa nejedná o záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, ak pri jeho vzniku je s prihliadnutím na všetky okolnosti zrejmé, že sa týka ich podnikateľskej činnosti /§ 261 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“)/ a zároveň sa nejedná o spor podľa druhej časti Obchodného zákonníka. V spore preto nie je splnená žiadna z podmienok odôvodňujúca aplikáciu Obchodného zákonníka, z obsahu žaloby jednoznačne vyplýva, že vzťah medzi stranami sporu sa spravuje výlučne ustanoveniami Občianskeho zákonníka a zákona o PZP.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Trenčín a Mestskému súdu Bratislava III podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Trenčín je dôvodný.

5. Podľa ust. § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

7. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 12 ods. 1 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

11. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

12. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

13. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) /ďalej aj „zákon o sídlach a obvodoch súdov“, sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

14. Z obsahu žaloby vyplýva, že v predmetnom spore sa žalobkyňa - právnická osoba (držiteľka poškodeného vozidla) domáha voči žalovanej - právnickej osobe (poisťovateľke vo vzťahu k motorovému vozidlu, ktorým bola spôsobená škodová udalosť) nároku na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Žalobkyňa si nechala poškodené vozidlo opraviť v autoservise, ktorý jej za opravu vozidla vystavil faktúru na sumu 15 012,08 eur s DPH. Žalovaná následne zaslala žalobkyni oznámenie o poistnom plnení, v ktorom jej oznámila, že kráti cenu za vykonanú opravu o sumu 1 911,73 eur s DPH z dôvodu neprimerane účtovanej ceny za prácu, výšku lakovacej konštanty a režijný materiál.

Sumu o ktorú bolo poistné plnenie krátené uhradila žalobkyňa a pretože je platiteľom DPH, žalobou si voči žalovanej uplatňuje v zmysle § 15 ods. 1 zákona o PZP priamy nárok na náhradu škody voči poisťovateľovi vo výške 1 593,11 eur (v sume 1 911,73 eur bez DPH).

15. Okresný súd Trenčín vo veci nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc príslušnosť súdu v zmysle § 40 CSP, postupom podľa § 43 ods. 1 CSP postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III s odôvodnením, že predmetom žaloby je nárok uplatnený z poistnej zmluvy uzatvorenej medzi dvomi podnikateľmi, preto sa jedná o obchodnoprávny spor, na rozhodnutie ktorého je kauzálné príslušný Mestský súd Bratislava III. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a uviedol, že vzťah medzi stranami sporu sa spravuje výlučne ustanoveniami Občianskeho zákonníka a zákona o PZP, charakter vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou je priamo určený vzťahom medzi škodcom a poškodeným, ktorý je vždy vzťahom občianskoprávnym (§ 427 a nasl. OZ). Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Trenčín na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu.

16. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť bolo preto v prvom rade potrebné vyriešiť otázku povahy predmetného sporu. Podľa záverov najvyššieho súdu, predmetný spor, v ktorom ide o nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, majúci svoj zákonný podklad v § 15 ods. 1 zákona o PZP, ktorý oprávňuje poškodeného uplatniť si nárok na náhradu škody priamo voči poisťovateľovi, nespadá pod žiadny z prípadov, ktorý by zakladal kauzálnu príslušnosť Mestského súdu Bratislava III, ako sa domnieval postupujúci súd. Pre založenie kauzálnej príslušnosti Mestského súdu Bratislava III podľa ust. § 22 písm. a) CSP je nevyhnutné, aby bola naplnená kvalitatívna stránka pojmu obchodnoprávny spor, o ktorý ide vtedy, ak ide o spor podľa druhej časti Obchodného zákonníka, prípadne o spor zo záväzkového vzťahu, ktorý možno podľa ustanovení § 261 a § 262 ObZ považovať za obchodný záväzkový vzťah podľa tretej časti Obchodného zákonníka. V predmetnej veci sa o takýto prípad nejedná, keďže nie je naplnený základný predpoklad podľa ust. § 261 ods. 1 ObZ a to, že ide o záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, ak pri jeho vzniku je zrejme s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Pre naplnenie definície obchodného záväzkového vzťahu, a teda obchodnoprávneho sporu, nepostačuje, že na strane žalobcu a na strane žalovaného vystupujú podnikatelia, keďže rozhodujúca je právna povaha nároku uplatneného v súdnom konaní.

17. Žalobou uplatnený nárok zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nemožno radiť medzi nároky obchodnoprávnej povahy, predmetný spor je sporom občianskoprávnym. Rozsah poistenia zodpovednosti za škodu upravuje § 4 zákona o PZP, kde jednotlivé nároky, ktoré sa z povinného zmluvného poistenia hradia, sú stanovené druhovo. Samotná zodpovednosť za škodu je však upravená ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ktorý sa v danej veci použije subsidiárne. Vzťah žalobkyne a žalovanej nie je vzťahom poškodeného a škodcu, ale vzťahom osobitným, ktorého podstatou je verejnoprávna potreba náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Čiastočne verejnoprávna povaha poistenia vedie k tomu, že vzťah žalobkyne a žalovanej nie je bežným vzťahom veriteľa a dlžníka. Uvedené vyplýva i z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2021, sp. zn. III. ÚS 215/2020.

18. Žalobkyňa a žalovaná sú síce podnikateľmi, ale náhrada škody uplatnená v tomto konaní nie je vyvodzovaná z ich vzájomného záväzkového vzťahu. Strany medzi sebou navzájom neuzavreli žiaden zmluvný záväzok, neexistuje medzi nimi priamy zmluvný vzťah. Požadované plnenie je vyvodzované z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré je upravené zákonom o PZP, so subsidiárnou aplikáciou Občianskeho zákonníka, obsahujúceho úpravu poistných zmlúv. Uplatnený nárok má pôvod v škodovej udalosti, pri ktorej je náhrada škody uplatňovaná ako plnenie z poistnej zmluvy uzatvorenej medzi držiteľom vozidla, ktorým bola spôsobená škoda, a poisťovateľom. Náhradu škody si poškodený uplatňuje priamo voči poisťovateľovi a nie voči subjektu, ktorý mu spôsobil škodu. Tento vzťah a nároky z neho plynúce sa spravujú zákonom o PZP a Občianskym zákonníkom. Medzi žalobkyňou a žalovanou nie je v tomto prípade obchodný záväzkový vzťah (obdobne viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Ndc/8/2024 z 12. marca 2024). Spor medzi žalobkyňou a žalovanou nie je sporom obchodnoprávnym, na konanie v ktorom by bola založená kauzálna príslušnosť súdov podľa § 22 CSP.

19. Z vyššie uvedeného je možné uzavrieť, že predmetný spor má charakter občianskoprávny a nie obchodnoprávny. Keďže sa nejedná o obchodnoprávny spor, pri určení súdu príslušného na konanie a

rozhodnutie vo veci sa prednostne neaplikuje kauzálna príslušnosť podľa § 22 CSP. V tomto prípade je preto na konanie a rozhodnutie vo veci príslušný všeobecný súd žalovanej - Mestský súd Bratislava IV, v ktorého obvode sa nachádza sídlo žalovanej.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky svoje závery založil na právnych názoroch vyjadrených v jeho predchádzajúcich rozhodnutiach pod sp. zn. 3Ndob/118/2023 z 26. marca 2024, 3Ndob 96/2023 z 26. marca 2024, 5Ndob/11/2024 z 25. apríla 2024 a 2Ndob/135/2023 z 25. apríla 2024, ktoré sa tiež týkajú povahy sporu, v ktorom sa uplatňuje nárok podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP.

21. V nadväznosti na uvedené najvyšší súd pre úplnosť poznamenáva, že zo žaloby ani z pripojených listinných dôkazov nevyplýva, že by žalobkyňa uplatnila osobitnú miestnu príslušnosť súdu podľa § 19 písm. b) CSP a spor iniciovala na súde v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. V žalobe síce uviedla, že osobitnú miestnu príslušnosť Okresného súdu Trenčín určila podľa kritéria bydliska spotrebiteľa, keďže sa jedná o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, odvolávajúc sa na ustanovenie § 87 písm. f) už neúčinného predpisu zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol od 1. júla 2016 nahradený Civilným sporovým poriadkom. Najvyšší súd však konštatuje, že daný spor nie je sporom spotrebiteľským, pretože nie je sporom medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúcim zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiacim so spotrebiteľskou zmluvou (§ 290 CSP). Žalobkyňa ako držiteľ poškodeného vozidla nemá v spore postavenie spotrebiteľa v zmysle § 52 ods. 4 OZ, nie je fyzickou osobou, ale osobou právnickou vykonávajúcou podnikateľskú činnosť. Keďže žalobkyňa si nezvolila osobitnú miestnu príslušnosť súdu podľa § 19 písm. b) CSP danú popri všeobecnej miestnej príslušnosti súdu, na prejednanie sporu je príslušný všeobecný súd žalovaného.

22. Na základe uvedených skutočností najvyšší súd uzatvára, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný, keďže na prejednanie tohto sporu nie je kauzálna príslušnosť. Na konanie v občianskoprávnom spore proti právnickej osobe so sídlom v obvode Mestského súdu Bratislava IV je vecne a miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV (§ 12 ods. 2, § 13, § 15 ods. 1 CSP, § 2 ods. 4 zákona o sídlach a obvodoch súdov v znení účinnom od 1. júna 2023).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.